ประกาศสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นในการประเมินผลสัมฤทธิ์
พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔

โดยที่มาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายให้บรรลุเป้าหมายในการมีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น การพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ การลดความซ้ำซ้อนและขัดแย้งกันของกฎหมาย การลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม และการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ฉะนั้น เพื่อให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นไปตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีกำหนด สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมาย จึงเห็นสมควรออกประกาศการรับฟังความคิดเห็นและข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็นไว้ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑
การรับฟังความคิดเห็น

---

๑. กฎหมายที่จะเปิดรับฟังความคิดเห็น

(๑) พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔

(๒) ข้อบังคับกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินเพื่อการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓, (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๕

(๓) ระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยหลักเกณฑ์และอัตราค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินโครงการ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๔) ระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยสัญญาเพื่อการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๕) ระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบโครงการ พ.ศ. ๒๕๖๓

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
อาคารศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ
99/8 ซอยงามดูพลี แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กทม. 10120
โทร +662.343.1500 โทรสาร +662.343.1501
www.thaihealth.or.th

(๖) ระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยการบริหารจัดการโครงการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓

(๗) ข้อบังคับกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. ๒๕๕๙

ทั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามคิวอาร์โค้ดท้ายประกาศนี้

๒. รอบระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

การประเมินผลสัมฤทธิ์ในครั้งนี้เป็นการประเมินผลจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ ตั้งแต่วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔

๓. ผู้เกี่ยวข้องที่จะรับฟังความคิดเห็น

(๑) กรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ กรรมการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ กรรมการบริหารแผน และอนุกรรมการอื่นที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

(๒) เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

(๓) ผู้ปฏิบัติงานในกรมศุลกากรและกรมสรรพสามิต

(๔) ภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

(๕) หน่วยงานและประชาชนทั่วไป

๔. วิธีการรับฟังความคิดเห็น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพจะดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องตามข้อ ๓ โดยวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) แบบสำรวจการรับฟังความคิดเห็น ผ่านเว็บไซต์ระบบกลางทางกฎหมาย https : //www.law.go.th ในหัวข้อ "การรับฟังความคิดเห็นประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔"

(๒) แบบสำรวจการรับฟังความคิดเห็น (Google Form) ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ https : //www.Thaihealth.or.th ในหัวข้อ "การรับฟังความคิดเห็นประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔" หรือผ่านทาง https://forms.gle/ANXnTJNiTqu64cAt7 หรือผ่านทางคิวอาร์โค้ดท้ายประกาศนี้

๕. ระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น

ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕

๖. ประเด็นที่จะรับฟังความคิดเห็น

(๑) กฎหมายนี้มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ การพัฒนาของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ อย่างไร

(๒) กฎหมายนี้เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชนหรือไม่ อย่างไร

(๓) กฎหมายนี้มีความสอดคล้องกับหลักสากลหรือพันธกรณีระหว่างประเทศหรือไม่ อย่างไร

(๔) กฎหมายนี้มีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมหรือไม่ อย่างไร

(๕) กฎหมายนี้มีส่วนช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศหรือไม่ อย่างไร

(๖) กฎหมายนี้มีความซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

(๗) การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมายนี้ยังมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

(๘) การกำหนดโทษทางอาญาในกฎหมายนี้ยังมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

(๙) กฎระเบียบที่ออกตามกฎหมายนี้มีส่วนสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพตามกฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร

(๑๐) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการดำเนินการเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร

ส่วนที่ ๒
ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

---

๗. วัตถุประสงค์ของการมีกฎหมายนี้

เนื่องจากสาเหตุที่ทำให้คนไทยเจ็บป่วยและเสียชีวิตส่วนใหญ่มาจากพฤติกรรม สภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพ โดยเฉพาะการบริโภคสุราและยาสูบหรือสารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพ หรือจากพฤติกรรมการดำรงชีวิตที่ไม่เหมาะสม ซึ่งล้วนเป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยและเสียชีวิตที่สามารถป้องกันได้ การดำเนินการด้านสาธารณสุข จึงปรับเปลี่ยนมามุ่งเน้นที่จะชี้ชวนให้ประชาชนมีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพตั้งแต่ในเบื้องต้นและส่งเสริมให้มีกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจให้แข็งแรงและอยู่ในภาวะสมดุล ตลอดจนการสร้างเสริมความเข้าใจให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับอันตรายจากการบริโภคสุราและยาสูบหรือสารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพหรือจากพฤติกรรมการดำรงชีวิตที่ไม่เหมาะสม

ดังนั้น เพื่อให้มีเงินทุนมาดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพ จึงได้มีการตรากฎหมายฉบับนี้ขึ้นเพื่อจัดตั้ง “กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ” ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นหน่วยงานของรัฐ โดยจัดเก็บเงินบำรุงกองทุนจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ เพื่อนำไปใช้จ่ายในการสนับสนุน รณรงค์ และชี้ชวนให้ประชาชนสร้างเสริมสุขภาพตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดในมาตรา ๕ และภารกิจที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ (๔) ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพในประชากรทุกวัยตามนโยบายสุขภาพแห่งชาติ

(๒) สร้างความตระหนักเรื่องพฤติกรรมการเสี่ยงจากการบริโภคสุรา ยาสูบ หรือสารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพ และสร้างความเชื่อในการสร้างเสริมสุขภาพแก่ประชาชนทุกระดับ

(๓) สนับสนุนการรณรงค์ให้ลดบริโภคสุรา ยาสูบ หรือสารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพ ตลอดจนให้ประชาชนได้รับรู้ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๔) ศึกษาวิจัยหรือสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย ฝึกอบรม หรือดำเนินการให้มีการประชุมเกี่ยวกับการสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

(๕) พัฒนาความสามารถของชุมชนในการสร้างเสริมสุขภาพโดยชุมชน หรือองค์กรเอกชน องค์กรสาธารณะประโยชน์ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๖) สนับสนุนการรณรงค์สร้างเสริมสุขภาพผ่านกิจกรรมต่างๆ ในลักษณะที่เป็นสื่อเพื่อให้ประชาชนสร้างเสริมสุขภาพให้แข็งแรง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และลดบริโภคสุรา ยาสูบ หรือสารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพ

(๗) เผยแพร่ข้อมูลและประชาสัมพันธ์เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนทราบถึงโทษภัยของการบริโภคสุรา ยาสูบ หรือสารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพ และสร้างเสริมสุขภาพ ตลอดจนเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ สภาพปัญหาทางสุขภาพในปัจจุบันยังสะท้อนให้เห็นว่าวัตถุประสงค์ของการมีกฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ การพัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชน โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) กฎหมายนี้มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์และวิถีชีวิตของประชาชน

กฎหมายนี้ยังมีความสอดคล้องกับสภาพการณ์และวิถีชีวิตของประชาชน เนื่องจากกฎหมายนี้ถือเป็นความก้าวหน้าของการพัฒนาระบบสุขภาพของประเทศไทย โดยเฉพาะนิยามคำว่า “การสร้างเสริมสุขภาพ” ตามพันธกิจหลักที่ระบุไว้ในกฎหมายนี้ที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสนับสนุนการจัดการสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อการมีสุขภาพที่แข็งแรง สภาพจิตที่สมบูรณ์ อายุยืนยาว และมีคุณภาพชีวิตที่ดีอีกด้วย ประกอบกับสถานการณ์ปัญหาทางสุขภาพในปัจจุบันที่สะท้อนให้เห็นว่า การแก้ไขปัญหาทางสุขภาพด้วยระบบบริการด้านสาธารณสุขเพียงอย่างเดียว อาจไม่เพียงพอต่อการลดปัจจัยเสี่ยงด้านต่างๆ ที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะการเสียชีวิตจากโรคไม่ติดต่อ (NCD) ที่มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น อันเป็นผลมาจากการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของประชาชนและการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ดังนั้น การขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาพตามแนวคิดใหม่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้จึงเป็นภารกิจสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้ประชาชนสามารถควบคุมและยกระดับสุขภาพของตนเองให้ดีขึ้น รวมถึงสามารถสนับสนุนให้เกิดการจัดการสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่จะทำให้ประชาชนมีร่างกายที่แข็งแรง สภาพจิตที่สมบูรณ์ อายุยืนยาว และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้

นอกจากนี้ ในการขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาพตามกฎหมายฉบับนี้ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพยังกำหนดพันธกิจหลักในการทำงานคือ “การจุดประกาย กระตุ้น สาน และเสริมพลังภาคส่วนต่างๆ ในสังคม” ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพที่สำคัญของประเทศ (อาทิ ลดการบริโภคยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลดอุบัติเหตุทางถนน และลดภาวะน้ำหนักเกิน เป็นต้น) รวมถึงการขับเคลื่อนให้เกิดปัจจัยหนุนเสริมการมีสุขภาพที่ดีของประชาชน (อาทิ เพิ่มกิจกรรมทางกาย และเพิ่มการบริโภคผักและผลไม้ เป็นต้น) และผลสำเร็จจากการขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาพในอดีตที่ผ่านมา ทำให้

องค์การอนามัยโลกให้ชื่อกลไกนี้ว่า "นวัตกรรมทางการเงินการคลังเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ" (Innovative Financing Mechanism for Health Promotion) และได้ยกให้กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเป็นต้นแบบนวัตกรรมของกลไกทางการเงินและเป็นตัวอย่างสำคัญในการชี้แนะให้ประเทศต่างๆ มีการจัดตั้งกลไกในลักษณะนี้ เพราะเป็นกลไกที่มีหลักประกันว่าจะมีการสนับสนุนการควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ระบบการกำกับติดตาม ประเมินผลสัมฤทธิ์ และตรวจสอบความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) กฎหมายนี้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาของเทคโนโลยีในปัจจุบัน

การดำเนินงานตามกฎหมายนี้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาของเทคโนโลยีในปัจจุบัน เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพได้ออกแบบให้การบริหารจัดการองค์กรของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเป็นหน่วยงานของรัฐแนวใหม่ที่มีโครงสร้างองค์กรขนาดเล็ก และมีกลไกการบริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่นที่สามารถสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือและการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายแบบสหวิทยาการจากหลายภาคส่วนและสามารถตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาใหม่ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนได้ รวมถึงกำหนดให้มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่และเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาสนับสนุนการทำงานสร้างเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง อาทิ การพัฒนาระบบสื่อสุขภาพเฉพาะบุคคล (Persona Health) การพัฒนาแอปพลิเคชันด้านสุขภาพ การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลในรูปแบบต่างๆ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่ใช้สนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงาน เช่น ระบบจัดเก็บและรวบรวมสื่อดิจิทัลของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (DOLs) หรือระบบ ThaiHealth Resource Center ที่สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้และฐานข้อมูลจากศูนย์วิชาการภายนอกสำนักงานและสามารถเปิดให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาวะและสื่อดิจิทัลให้สาธารณชนรับทราบได้อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดให้จัดทำสถาปัตยกรรมองค์กรและแผนปฏิบัติการดิจิทัลของสำนักงานที่มีความทันสมัยเพื่อรองรับการทำงานในรูปแบบใหม่ๆ

(๓) กฎหมายนี้มีบทบัญญัติบางมาตราที่มีความสัมพันธ์กับกฎหมายอื่น แต่ไม่มีบทบัญญัติที่มีความซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกับกฎหมายอื่น

ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายใดที่มีบทบัญญัติใกล้เคียง ซ้ำซ้อน หรือขัดหรือแย้งกับกฎหมายนี้ โดยกฎหมายนี้จะมีความสัมพันธ์กับกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ เพราะมาตรา ๑๑ กำหนดให้กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมีอำนาจจัดเก็บเงินบำรุงกองทุนจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบในอัตราร้อยละสองของภาษีที่เก็บจากสุราและยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ซึ่งปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบได้ถูกยกเลิกโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่อย่างไรก็ดี ในมาตรา ๒๑๑ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้บรรดากฎหมายที่อ้างถึงกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ ให้ถือว่าบทกฎหมายนั้นอ้างถึงพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนั้น การจัดเก็บเงินบำรุงกองทุนจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ จึงสามารถดำเนินการต่อไปได้ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ นอกจากนี้ ยังมีการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งมีการแก้ไข

เพิ่มเติมบทบัญญัติเดิมในมาตรา ๔๑ ของกฎหมายนี้ เพื่อไม่ให้มีบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๘. มาตรการสำคัญของกฎหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

(๑) กำหนดให้กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมีอำนาจจัดเก็บเงินบำรุงกองทุนจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบในอัตราร้อยละสองของภาษีที่เก็บจากสุราและยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ โดยให้กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากรเป็นผู้ดำเนินการเรียกเก็บเงินบำรุงกองทุนเพื่อนำส่งเป็นรายได้ของกองทุนตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ออกระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดเก็บ การส่งเงิน การยกเว้น และการขอคืนเงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สำหรับสุราและยาสูบ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บและนำส่งเงินบำรุงกองทุนดังกล่าว

(๒) กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบเสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินที่ไม่ส่ง หรือส่งภายหลังระยะเวลาที่กำหนด หรือจำนวนเงินที่ส่งขาดไป แล้วแต่กรณี นับแต่วันครบกำหนดส่งจนถึงวันที่ส่งเงินบำรุงกองทุนแต่เงินเพิ่มที่คำนวณได้มิให้เกินจำนวนเงินบำรุงกองทุน

(๓) กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบที่ไม่ส่งเงินบำรุงกองทุน หรือส่งเงินบำรุงกองทุนไม่ครบตามจำนวนที่ต้องส่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับตั้งแต่ห้าเท่าถึงยี่สิบเท่าของเงินบำรุงกองทุนที่จะต้องนำส่งหรือทั้งจำทั้งปรับ โดยให้อธิบดีกรมสรรพสามิตหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมสรรพสามิตมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปรียบเทียบคดีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบมาใช้บังคับการเปรียบเทียบคดีตามกฎหมายนี้โดยอนุโลม

(๔) กำหนดให้มีคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารงาน ให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงาน และควบคุมดูแลการดำเนินกิจการและการบริหารงานทั่วไปของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในมาตรา ๕ และภารกิจในมาตรา ๙ ตลอดจนออกระเบียบหรือข้อบังคับที่จำเป็นต่อการดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินที่จะให้การสนับสนุนกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพในด้านต่างๆ ตามวัตถุประสงค์และภารกิจดังกล่าว ทั้งนี้ คณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพได้ออกข้อบังคับกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินเพื่อการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมถึงออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพตามวัตถุประสงค์และภารกิจดังกล่าว โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๔.๑) การจัดทำแผนการดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งแผนการดำเนินงานดังกล่าวออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ เอกสารทิศทางและเป้าหมายกองทุนระยะ ๑๐ ปี แผนหลักระยะ ๕ ปี และแผนการดำเนินงานประจำปี

(๔.๒) การบริหารแผนการดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารแผนที่ทำหน้าที่กำหนดแนวทางและกำกับดูแลการดำเนินงานตามแผน ตลอดจนพัฒนาปรับปรุงรายละเอียดของแผนและจัดให้มีการประเมินผลลัพธ์ของแผน

(๔.๓) การดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ โดยแบ่งออกเป็น ๓ วิธีการ ได้แก่

(๔.๓.๑) การสนับสนุนทุนให้แก่ภาคีทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคลทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการหรือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพตามวัตถุประสงค์ในมาตรา ๕ และภารกิจในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ ทั้งนี้ คณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ยังได้จัดให้มีระบบบริหารจัดการโครงการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นช่องทางที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้ภาคีสามารถยื่นข้อเสนอโครงการ อีกทั้งยังจัดให้มีกระบวนการจัดทำสัญญาและกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายเงินของโครงการและระบบการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินโครงการ ตลอดจนระบบการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดขึ้นจากโครงการ เพื่อสนับสนุนให้มีการนำผลงานที่เกิดขึ้นจากโครงการไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนต่อไป

(๔.๓.๒) การสนับสนุนทุนร่วมกับภาคีเพื่อการสนับสนุนกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ โดยการขยายความร่วมมือและผนึกกำลังร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์และมิได้แสวงหากำไร เพื่อเพิ่มทรัพยากรและขยายโอกาสที่จะสนับสนุนทุนให้แก่ผู้รับทุนเพื่อสนับสนุนให้เกิดการดำเนินโครงการหรือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่ขยายลงไปสู่ประชาชนในพื้นที่อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

(๔.๓.๓) การให้บริการหรือปฏิบัติภารกิจโดยส่วนงานภายในสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ โดยเฉพาะภารกิจการสร้างเสริมสุขภาพที่ไม่สามารถค้นหาภาคีที่เหมาะสมมาดำเนินการในเรื่องนั้นได้หรือการดำเนินการในภารกิจนั้นอาจไม่ได้ผลลัพธ์เท่ากับให้ส่วนงานภายในสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเป็นผู้ให้บริการหรือปฏิบัติภารกิจนั้นเอง

(๕) กำหนดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ รวมทั้งกำหนดให้มีการจัดทำงบการเงินส่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้ตรวจสอบบัญชีที่แต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อตรวจสอบและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเป็นประจำทุกปี และกำหนดให้มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเพื่อพิจารณาเป็นประจำทุกปี

(๖) กำหนดให้มีคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพที่มีอำนาจหน้าที่ประเมินผลด้านนโยบายและการกำหนดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเป็นประจำทุกปี

๙. ความจำเป็นที่ต้องใช้ระบบคณะกรรมการและโทษอาญาในกฎหมายนี้

(๑) การใช้ระบบคณะกรรมการ

กฎหมายนี้กำหนดให้การบริหารกิจการของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการบริหารงาน ให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของกองทุน ตลอดจนออกระเบียบหรือข้อบังคับที่จำเป็นต่อการดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินที่จะให้การสนับสนุนกิจกรรมในด้านต่างๆ และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้จ่ายเงินจากกองทุนเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุนและค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ในมาตรา ๕ และภารกิจในมาตรา ๙ ดังนั้น หากไม่มีคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ การบริหารกิจการของกองทุนและการสนับสนุนกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพตามวัตถุประสงค์ในมาตรา ๕ และภารกิจในมาตรา ๙ จะไม่สามารถดำเนินงานต่อไปได้ การกำหนดให้มีคณะกรรมการดังกล่าวจึงยังมีความจำเป็น และเนื่องจากภารกิจการขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีร่างกายที่แข็งแรง สภาพจิตที่สมบูรณ์ อายุยืนยาว และมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นภารกิจที่มีความจำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน และต้องอาศัยพลังการขับเคลื่อนผ่านนโยบายระดับชาติ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการและกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง นอกจากนี้ องค์ประกอบของกรรมการโดยตำแหน่งที่กำหนดไว้ทั้ง ๙ ตำแหน่ง ล้วนเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องหรือมีส่วนช่วยสนับสนุนการขับเคลื่อนงานตามวัตถุประสงค์และภารกิจของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ รวมทั้งองค์ประกอบของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่กำหนดไว้ทั้ง ๘ ตำแหน่ง ก็เป็นตำแหน่งที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนงานตามวัตถุประสงค์และภารกิจของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดให้มีคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการประเมินผลด้านนโยบายและการกำหนดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเป็นประจำทุกปี เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าและผลสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพตามวัตถุประสงค์ในมาตรา ๕ และภารกิจในมาตรา ๙ การกำหนดให้มีคณะกรรมการดังกล่าวจึงยังมีความจำเป็นเช่นเดียวกัน และองค์ประกอบของประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่กำหนดไว้ทั้ง ๗ ตำแหน่ง ก็เป็นตำแหน่งที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และภารกิจของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

ดังนั้น การใช้ระบบคณะกรรมการของกฎหมายนี้จึงยังมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ของคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๒๑ (๖) แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) การกำหนดโทษอาญา

กฎหมายนี้กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบที่ไม่ส่งเงินบำรุงกองทุน หรือส่งเงินบำรุงกองทุนไม่ครบตามจำนวนที่ต้องส่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่ห้าเท่าถึงยี่สิบเท่าของเงินบำรุงกองทุนที่จะต้องนำส่งหรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งการกำหนดโทษอาญาดังกล่าวยังมีความจำเป็น เพราะเป็นมาตรการที่ทำให้กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพสามารถจัดเก็บเงินบำรุงกองทุนจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบเพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการสนับสนุน รณรงค์ และชี้ชวนให้ประชาชนสร้างเสริมสุขภาพและตระหนักถึงอันตรายจากการบริโภคสุราและยาสูบหรือสารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพหรือจากพฤติกรรมการดำรงชีวิตที่ไม่ถูกต้อง และหากใช้มาตรการอื่นหรือการลงโทษอย่างอื่นที่ไม่ใช่โทษอาญาอาจไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอและอาจทำให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบไม่เกรงกลัว เพราะอาจได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจคุ้มค่ากว่าโทษที่ได้รับ การกำหนดโทษอาญาดังกล่าวจึงยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับหลักการตามข้อ ๒ ของคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การกำหนดโทษอาญาในกฎหมาย และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๒๑ (๘) (ข) แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

๑๐. ประโยชน์ที่คาดว่าประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้

กฎหมายนี้ช่วยให้หน่วยงานของรัฐมีเงินทุนมาใช้ในการสนับสนุน รณรงค์ และชี้ชวนให้ประชาชนตระหนักถึงอันตรายจากการบริโภคสุราและยาสูบหรือสารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพหรือจากพฤติกรรมการดำรงชีวิตที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชาชนจำนวนมากเจ็บป่วยและเสียชีวิตก่อนเวลาอันควร รวมทั้งการสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพในด้านต่างๆ ที่จะช่วยให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือวิถีชีวิตของบุคคลควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้วยการขับเคลื่อนและเชื่อมประสานการทำงานของหลายภาคส่วนทั้งการขับเคลื่อนให้เกิดนโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะ การปรับระบบบริการสังคมและระบบบริการสุขภาพให้สอดคล้องกับปรัชญาการทำงาน “แบบสร้างนำซ่อม” (การทำงานเชิงรุกไปที่ต้นเหตุของปัญหา) การพัฒนาขีดความสามารถของบุคคลและชุมชน เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน โดยใช้มาตรการสื่อสารรณรงค์ที่ใช้องค์ความรู้ด้านการตลาดเพื่อสังคมช่วยชี้แนะและสร้างความตระหนักรู้ ความเข้าใจ และสร้างแรงสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ทำให้เกิดการยอมรับในการกำหนดนโยบายหรือออกกฎหมายที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลให้ประชาชนมีร่างกายที่แข็งแรง สภาพจิตที่สมบูรณ์ อายุยืนยาว และคุณภาพชีวิตที่ดี

ทั้งนี้ กฎหมายนี้ได้ถูกพัฒนาขึ้นให้มีความสอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ และในรอบระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในครั้งนี้ (ตั้งแต่วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔) กฎหมายนี้ได้สร้างผลลัพธ์และผลกระทบที่สำคัญต่อประชาชนและสังคมโดยรวมตลอดจนได้ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) กฎหมายนี้มีความสอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ

กฎหมายนี้ได้ถูกพัฒนาขึ้นให้มีความสอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศในการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพ โดยประยุกต์มาตรการตาม "กฎบัตรออตตาวาเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ (Ottawa Charter for Health Promotion -1986)" ร่วมกับการใช้ยุทธศาสตร์ไตรพลัง (พลังปัญญา พลังสังคม (ความมีส่วนร่วม) และพลังนโยบาย) และบทเรียนจากการปฏิบัติงานจริง มาพัฒนาเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง และตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพได้แสดงบทบาทและทำหน้าที่ในการสร้างเสริมสุขภาพตามที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างเหมาะสม และสามารถเป็นต้นแบบให้แก่นานาประเทศทั่วโลกจนเป็นที่ยอมรับ ส่งผลให้กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพได้รับ "รางวัลเนลสัน แมนเดลา ด้านการส่งเสริมสุขภาพประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔" (WHO Nelson Mandela Award for Health Promotion 2021) ซึ่งเป็นรางวัลระดับโลกขององค์การอนามัยโลกที่มอบให้กับบุคคลหรือองค์กรที่สร้างผลงานสำคัญโดดเด่นด้านการสร้างเสริมสุขภาพ

นอกจากนี้ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ยังสามารถสร้างความร่วมมือกับองค์กรระดับโลกและประชาคมสุขภาพนานาชาติในการขับเคลื่อนนโยบายสุขภาพที่สำคัญ เพื่อผลักดันภารกิจการสร้างเสริมสุขภาพภายในประเทศให้บรรลุผล โดยผ่านการทำงานร่วมกับองค์การอนามัยโลกและองค์การระหว่างประเทศในหลายด้าน อาทิ

(๑.๑) การขับเคลื่อนงานควบคุมยาสูบ โดยทำงานร่วมกับองค์การอนามัยโลก และเครือข่ายประเทศตามอนุสัญญาการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO Framework Convention on Tobacco Control-FCTC) ที่ช่วยสร้างแรงผลักดันให้เกิดกฎหมายใหม่ๆ เพื่อการควบคุมยาสูบในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง

(๑.๒) การขับเคลื่อนงานส่งเสริมกิจกรรมทางกายและสุขภาพ โดยร่วมกับเครือข่ายต่างประเทศที่ร่วมกันจัดประชุมนานาชาติว่าด้วยการส่งเสริมกิจกรรมทางกายและสุขภาพครั้งที่ ๖ (6th ISPAH 2016 Congress) เพื่อร่วมขับเคลื่อนนโยบายด้านกิจกรรมทางกายระดับนานาชาติ ซึ่งก่อให้เกิดการผลักดันแผนส่งเสริมกิจกรรมทางกาย พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๗๓ ของประเทศไทย ที่ช่วยให้ขบวนการส่งเสริมกิจกรรมทางกายของประเทศมีระบบและทิศทางที่ชัดเจน

(๑.๓) การทำงานร่วมกับองค์การอนามัยโลก และเครือข่ายกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพนานาชาติ (International Network of Health Promotion Foundation) ผลักดันนวัตกรรมกลไกการเงินการคลังเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (Innovative Financing Mechanism for Health Promotion) ทั้งภายในประเทศและในต่างประเทศ

(๒) กฎหมายนี้มีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

การดำเนินงานตามกฎหมายนี้มีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม เนื่องจากกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มีการนำแนวคิดสากล "ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อสุขภาพ" (social determinants of health) มาเป็นแนวคิดสำคัญในการดำเนินงานลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม เนื่องจากมติสมัชชาองค์การอนามัยโลกตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้แนะนำให้ทุก

ประเทศสมาชิก มุ่งเป้าหมายลดความเหลื่อมล้ำด้านสุขภาพด้วยการทำงานผ่านปัจจัยทางสังคมด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนมีสุขภาพดีได้ยั่งยืนกว่าการทำงานแต่เพียงด้านสุขภาพ การลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการมีสุขภาพที่ดีผ่านการจัดการปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อสุขภาพจึงเป็นทิศทางการทำงานที่สำคัญของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีการเพิ่มแผนหลักใหม่คือ "แผนสุขภาวะประชากรกลุ่มเฉพาะ" เพื่อมุ่งการทำงานสร้างเสริมสุขภาพในกลุ่มประชากรชายขอบ ที่มีปัจจัยทางสังคมเป็นอุปสรรคในการเข้าถึงการมีสุขภาพที่ดี เช่น กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ แรงงานนอกระบบ คนไร้บ้าน เป็นต้น ซึ่งผลจากการดำเนินการดังกล่าวได้ทำให้เกิดผลลัพธ์สำคัญ เช่น

(๒.๑) ร่วมผลักดันให้เกิดมาตรการจ้างงานเชิงสังคมให้กับคนพิการ โดยร่วมมือกับกระทรวงแรงงานและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการผลักดันให้เกิดมาตรการจ้างงานเชิงสังคมให้กับคนพิการ ซึ่งเป็นการจ้างงานรูปแบบใหม่ (สถานประกอบการจ้างคนพิการให้ทำงานเพื่อประโยชน์สาธารณะในหน่วยงานที่ให้บริการประชาชนได้) เป็นมาตรการสนับสนุนมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ช่วยให้มีการจ้างงานคนพิการเพิ่มขึ้นกว่า ๕,๐๐๐ คน ระหว่างปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓ และมีหน่วยงานของรัฐ รวมถึงภาคเอกชนร่วมขับเคลื่อนกระบวนการนี้อย่างต่อเนื่อง

(๒.๒) ร่วมผลักดันให้เกิดการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อสร้างหลักประกันรายได้ในวัยเกษียณให้กับกลุ่มแรงงานนอกระบบ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีสมาชิกที่เข้าร่วมกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) แล้ว ๒.๔ ล้านคน

(๓) กฎหมายนี้มีส่วนช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

การดำเนินงานตามกฎหมายนี้มีส่วนสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยบทบาทที่ระบุไว้ตาม ๖ เป้าประสงค์ของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมีความสอดคล้องกับแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ (๑๐ แผนแม่บท และ ๒๑ เป้าหมายย่อย) โดยเฉพาะแผนแม่บทที่ ๑๓ ว่าด้วยเรื่องการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยเฉพาะใน "เป้าหมายที่ ๑ การขจัดความยากจน" ที่มีการดำเนินงานของแผนสุขภาวะประชากรกลุ่มเฉพาะ (อาทิ คนพิการ คนไร้บ้าน และ แรงงาน) "เป้าหมายที่ ๒ การขจัดความหิวโหย" โดยเฉพาะการดำเนินงานเรื่องอาหารปลอดภัย "เป้าหมายที่ ๓ การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี" "เป้าหมายที่ ๕ ความเท่าเทียมทางเพศ" ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้เกิดการเข้าถึงสุขภาวะที่เท่าเทียมและเหมาะสมตามความหลากหลายทางเพศ "เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำ" ที่เน้นการดำเนินงานเรื่องความเหลื่อมล้ำทางสุขภาพ "เป้าหมายที่ ๑๑ เมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน" ที่มีการดำเนินงานโดยแผนเชิงพื้นที่ อาทิ แผนชุมชนสุขภาวะ "เป้าหมายที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน" ที่มีการดำเนินงานโดยแผนอาหารเพื่อสุขภาวะ "เป้าหมายที่ ๑๓ การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ" และ "เป้าหมายที่ ๑๗ ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน"

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพได้ก่อให้เกิดผลลัพธ์ในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อาทิ กระทรวงสาธารณสุขได้นำแนวคิดองค์กรสุขภาวะ (Happy Workplace) ของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพไปเป็นแนวทางบริหารองค์กรและกำหนดนโยบายภายใต้ยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี เพื่อมุ่งบรรลุเป้าหมายให้บุคลากรมีความสุขในการปฏิบัติงานและมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีการจัดทำแผนสร้างเสริมสุขภาพทางการเงินกระทรวงสาธารณสุข (Happy Money Program) ซึ่งช่วยบุคลากรประหยัดค่าใช้จ่ายได้ราว ๒,๐๓๑ ล้านบาทต่อปี และลดรายจ่ายครัวเรือนได้ ๒๐,๐๐๐ ครอบครัว เป็นต้น

(๔) การสร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือสุขภาวะ หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ

การดำเนินงานตามกฎหมายนี้ช่วยเติมเต็มช่องว่างให้กับระบบสุขภาพไทยในการขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาพร่วมกับทุกภาคส่วนของสังคม และสามารถพิสูจน์ผลสำเร็จของการทำงานให้เป็นที่ยอมรับขององค์กรนานาชาติ โดยเฉพาะการสร้างผลกระทบที่เป็นการเปลี่ยนแปลงสำคัญให้กับประเทศไทยในหลากหลายมิติ อาทิ

(๔.๑) สร้างการเปลี่ยนแปลงต่อประเด็นสุขภาพในหลากหลายประเด็น โดยเฉพาะการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดบุหรี่ การเปลี่ยนค่านิยมสร้างประเพณีวัฒนธรรมไร้แอลกอฮอล์ สร้างความปลอดภัยบนท้องถนนและทำให้อุบัติเหตุลดลง พัฒนาระบบอาหารเพื่อสุขภาวะที่ยั่งยืน จุดกระแสกิจกรรมทางกายเพื่อวิถีชีวิตสุขภาวะคนไทย และช่วยทำให้เกิดการเปิดใจ รับรู้ ป้องกัน แก้ไข ปัญหาสุขภาวะทางเพศ

(๔.๒) สร้างการเปลี่ยนแปลงระดับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย โดยทำงานผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น ร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งทั่วประเทศให้สามารถจัดการปัญหาได้ด้วยตนเอง ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเท่าเทียม (กลุ่มคนเปราะบาง คนพิการ และผู้สูงอายุ) ดูแลสุขภาวะคนทำงานและสุขภาวะเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตที่สำคัญของประเทศ เป็นต้น

(๔.๓) สร้างการเปลี่ยนแปลงต่อระบบที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ เช่น สร้างความเข้มแข็งในการคุ้มครองผู้บริโภค สร้างสุขภาวะระดับพื้นที่ด้วยการสนับสนุนการดำเนินงานระบบสุขภาพอำเภอ สร้างสำนึกที่เท่าทันโลกด้วยระบบนิเวศสื่อสุขภาวะ ผลักดันให้ประชาชนไทยก้าวสู่การเป็น 'พลเมืองดิจิทัล' ที่มีความเท่าทันสื่อและมีความรับผิดชอบต่อสังคมในเวลาเดียวกัน เป็นต้น

๑๑. ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย สถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย

(๑) ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย

ภายหลังจากที่กฎหมายนี้ใช้บังคับมาเป็นเวลากว่า ๒๐ ปี พบว่าไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายโดยตรง โดยปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาอันเกิดจากการดำเนินการตามข้อบังคับกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินเพื่อการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพได้กำหนดขึ้นตามมาตรา ๒๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการ

สร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยเฉพาะการจัดทำสัญญาสนับสนุนทุนให้แก่ภาคีเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการหรือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพตามวัตถุประสงค์ในมาตรา ๕ และภารกิจในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งกรมสรรพากรได้วินิจฉัยว่าเป็นสัญญาจ้างทำของตามมาตรา ๕๘๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทำให้ผู้รับทุนต้องเสียค่าอากรแสตมป์ในอัตรา ๑ บาท ทุก ๑,๐๐๐ บาท และต้องเสียภาษีเงินได้ตามมาตรา ๔๐ (๘) แห่งประมวลรัษฎากร ทำให้ผู้รับทุนที่เป็นองค์กรสาธารณะประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นมูลนิธิหรือสมาคม ต้องชำระภาษีในอัตราร้อยละ ๒ ของรายได้ก่อนหักรายจ่ายใดๆ โดยไม่สามารถนำหลักฐานการใช้จ่ายเงินมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษีได้เหมือนกับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล อีกทั้งกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพในฐานะผู้จ่ายเงินสนับสนุนยังต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ ๗ ให้แก่ผู้รับทุนที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อนำส่งให้แก่กรมสรรพากร ทำให้เงินบำรุงกองทุนที่จัดเก็บจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบไม่สามารถนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพตามวัตถุประสงค์ของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพได้ทั้งหมด เพราะต้องจัดสรรบางส่วนไปจ่ายเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่กรมสรรพากร

(๒) สถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย

(๒.๑) สถิติการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ พบว่ามีการกระทำความผิดทั้งหมด จำนวน ๘๒ เรื่อง และผู้กระทำความผิดยอมเสียเงินเพิ่มตามกฎหมายทั้ง ๘๒ เรื่อง (ในจำนวนนี้เป็นเรื่องที่เป็นคดีขึ้นสู่ศาลและศาลได้มีคำสั่งให้ผู้กระทำผิดเสียเงินเพิ่มตามกฎหมาย จำนวน ๔ เรื่อง)

(๒.๒) ไม่มีสถิติการดำเนินคดีตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายสุปรีดา อดุลยานนท์)
ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

เอกสารแนบท้ายประกาศสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นในการประเมินผลสัมฤทธิ์
พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔

คิวอาร์โค้ดสำหรับการแสดงความคิดเห็นในการประเมินผลสัมฤทธิ์

คิวอาร์โค้ดสำหรับดาวน์โหลดพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔

คิวอาร์โค้ดสำหรับดาวน์โหลดรวมกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ข้อบังคับว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินเพื่อการดำเนินงานสร้างเสริมสขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๒	ระเบียบว่าด้วยสัญญาเพื่อการดำเนินงานสร้างเสริมสขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๒
ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และอัตราค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินโครงการ พ.ศ. ๒๕๖๒	ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบโครงการ พ.ศ. ๒๕๖๓
ระเบียบว่าด้วยการบริหารจัดการโครงการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓	ข้อบังคับว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. ๒๕๕๙